

Welkom bij de Masterclass:

De stem van de lerende over luisteren

Woensdag 18 november 2020

Lectoraat Goede Onderwijspraktijken

Opleiden. Dat doen we voor jou.

Hoe ziet **dit uur** eruit...

Nadenken over het **begrip luisteren** dat verder strekt dan het hoorbare, waarneembare naar de niet-gelijk hoorbare en waarneembare situaties van lerenden.

Context

- Tijdperk van de informatietechnologie
- Veel gecommuniceerd... weinig geluisterd...
- Bewustwording op vraagstukken zijn groot maar complex door druk/prikkels van ...
- Luisteren houdt vaak in: waar ben ik het mee eens? (focus op ons)
- Mentale ruimte niet altijd aanwezig
- Gemakkelijk omgaan met fenomeen luisteren
- Moet geleerd worden

Je kunt **horen zonder** te luisteren.

Kanaliseren van input, **luisteren geeft betekenis** aan die input.

Horen is als de **drumslag**.

Luisteren is de drumslag tot een **dieper niveau** brengen: ritme, beleving, gevoel.

Imagen, Eduard Boubat

Om over **na te denken**

- Welke associaties heb jij bij luisteren?
- Wie luistert er echt naar jou?
- Welke persoon heeft jou geholpen door goed te luisteren?
- Welke leraar in jouw schoolloopbaan luisterde?
- Hoe wist je dat?
- Hoe zou jij willen groeien in het luisteren?

Persoon

- Ken je jij?
- Luister je naar jezelf?
- Hoe luister jij?

Persoon

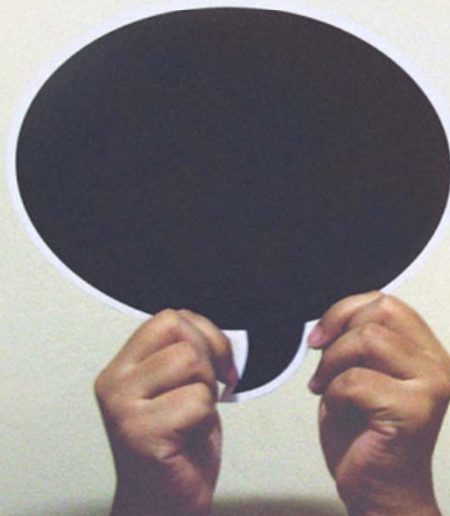
- Luisteren naar jezelf
- Waarden, normen
- Historie
- Veelal gebaseerd op verwachting hoe de wereld over je denkt....
- Herkenning, waardering, gerespecteerd, begrepen, noden/behoefte

**Luisteren is de meest krachtige manier van erkenning:
je bent belangrijk!**

Most people do not listen
with the intent to understand;
they listen with the intent to reply.

- Stephen R. Covey -

Senge (2015)

Luisteren richt oriëntatie op de ontdekking van de persoon,
de ander en/of de situatie (of combinatie).

Verbonden met het hart, hoofd en handen.

- Wat is jouw verhaal?
- Wat heeft jou gevormd?
- Wie heeft naar jou geluisterd?
- Welke dingen hebben de lens waarmee je naar de wereld kijkt bepaald?

Naar jezelf leren luisteren vraagt ruimte, stilte om te kunnen horen en de ander en jouw verhaal leren verstaan.

Psychische **veiligheid** (Edmondson)

Om je verhaal te kunnen doen is psychologische veiligheid nodig; bevordert leren.

- Respecteert inbreng en visie
- Ruimte voor feedback & reflectie

Professional

**“Courage is what it takes to stand up and speak;
courage is also what it takes to sit down and listen” -
Churchill**

Heb je **de wil** om te luisteren naar de ander?

Hoe luister je naar de ander op je werk, school, sportveld....?

Ritchart (2015)

“Luisteren laat zien dat we iemand respecteren en aandacht hebben voor zijn of haar manier van denken en de mogelijkheid geven zichzelf te laten zien.”

Eerder begrijpen dan begrepen worden.

- Emotionele beschikbaarheid naar de ander
- Luisteren met je gedachten en hart 'wide-open'
- Co-sensing: observe, observe, observe
- Vertrouwen: betrouwbaarheid van de persoon
- Respect: wederkerigheid
- Leerlingen en docenten hebben elkaar wat te leren!

Levinas (1990): **gemeenschap** ontstaat als mensen je naam kennen, je missen als je er niet bent.

Samenleving is human en humaniserend wanneer zij een gemeenschap is van gemeenschappen die gebouwd zijn op ontmoetingen van aangezicht tot aangezicht.

Aangezicht is fundamenteel voor menselijkheid. Gezicht naar elkaar toekeren in liefde, omhelzing, generositeit, zorg.

Gezicht toekeren is start van het luisteren, basis voor de stem v/d lerende. Ik zie jou staan als mens. Ik wil moeite doen om je te leren kennen.

Wederzijds waardoor gezamenlijk handelen mogelijk wordt gemaakt
(Bohm, 2019).

Luisteren

- Verbinden
- Relatie
- Begrijpen en begrepen worden
- Object – subject
- Subject – subject
- Faciliteert het leerproces

- Interesse
- Waardering
- Wil begrijpen ook al ben ik het niet met je eens
- Verandert jouw mening niet
- (H)erkent gevoelens
- Adviseert, diagnosticeert en neemt niet over... (dat had ik ook....)
- Ontdek het narratief van de ander
- Bevordert het begrip van de wereld om je heen waardoor je groeit

Aandacht en verantwoordelijk zijn: Luisteren en ontdekken

Scharmer, 2016

		Vier velden van conversatie
1. ik-in-mij	Het beleefdheidsgesprek	Spreken vanuit wat anderen willen horen. Beleefde routines, lege frasen. Niet zeggen wat je denkt.
2. ik-in-het	Debat	Spreken vanuit wat ik denk Zich hard opstellen Ik ben mijn referentiepunt
3. ik-in-jij	Dialogoog	Spreken vanuit mijzelf als deel van het geheel Van defensief naar onderzoek van zienswijzen Mijn eigen aandeel aanschouwen
4. ik-in-nu	Presencing	Spreken vanuit dat wat aan het doorbreken is Vanuit innerlijke stilte, creativiteit, flow Er is sprake van een identiteitsverschuiving

**“ Words mean more than what is set down on paper.
It takes the human voice to infuse them with deeper meaning.”
- Maya Angelou**

Luisteren is **ontmoeten**

je moet
van twee kanten
komen
om elkaar
te ontmoeten

Je moet eigenlijk
toevallig
onderweg zijn

Je moet
geen doel
voor ogen hebben

En je moet
laten gebeuren
waarvoor je bang bent
Je moet niet alles
willen
verklaren

Voor je het weet
verklaar je elkaar
de oorlog

Je moet
van twee kanten
komen
om elkaar
te ontmoeten

Je moet jezelf
in de ander
durven zien
Zonder
in die ander
te verdwijnen

Het kan opeens
zomaar
voor je staan
het lijkt op iets
op uit de weg te gaan

Dat is het vreemde
van geluk
je maakt het waar
of je maakt het stuk

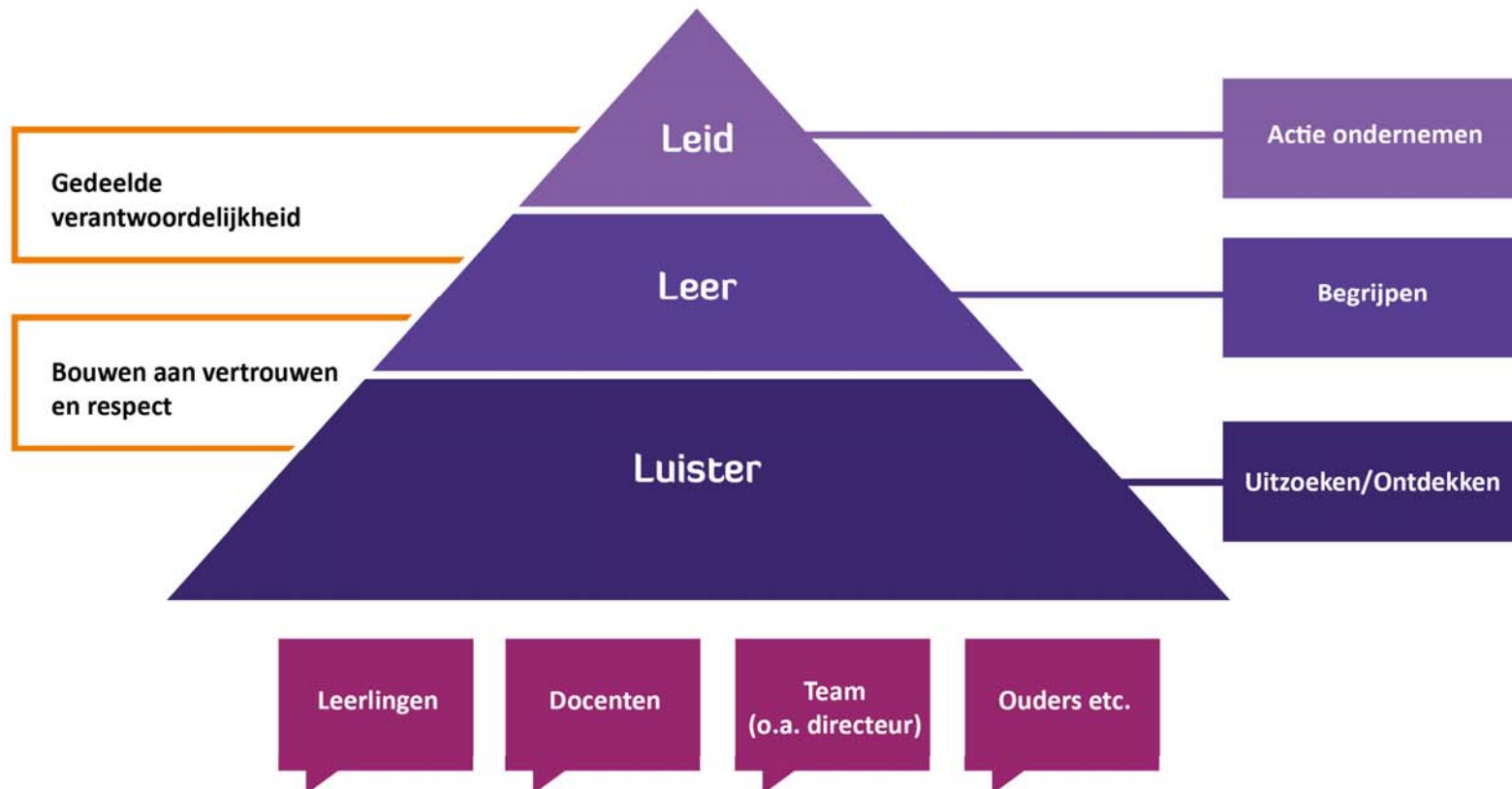
Het kan jou bedreigen
het kan jou behoeden

Maar je moet
van twee kanten komen
om elkaar te ontmoeten

Stef Bos

Praktijk

- School als ecosysteem dat wordt gevormd door alle betrokkenen: mensen.
- Nadenken over waartoe... zodat de mens zijn/haar plek kan innemen in de maatschappij.
- Processen meemaken op school om het leven leren te verstaan.
- Lerende geeft betekenis aan content en context van het leerproces door middel van zijn stem.
- Stem = voelen, denken, ervaren.

Houding van...

Nieuwsgierigheid

Verwondering

Creativiteit

Betrokkenheid en bereidheid om te leren verstaan

“Ontdekken van bronnen van inspiratie & motivatie waarin je ‘tegenkomt’: luister daarnaar en leer.”

naar Kaufman & Gregoire, 2015

Luisteren gaat altijd eerst om verbinden, daaromheen ga je bouwen.

Begrijpen en
Begrepen worden:

Vertragen

Tijd nemen om te luisteren

Listen to the wind, it talks
Listen to the silence, it speaks
Listen to your heart, it knows

Aankondiging Online boekenclub

Lees en bespreek mee! Met deze keer:

Lef om te Luisteren – Russel Quaglia en Michael Corso

Wanneer: woensdag 20 januari 2020

Tijd: 19.30 – 21.00 uur

Meld je aan op:

www.viaa.nl/lefomtelisteren